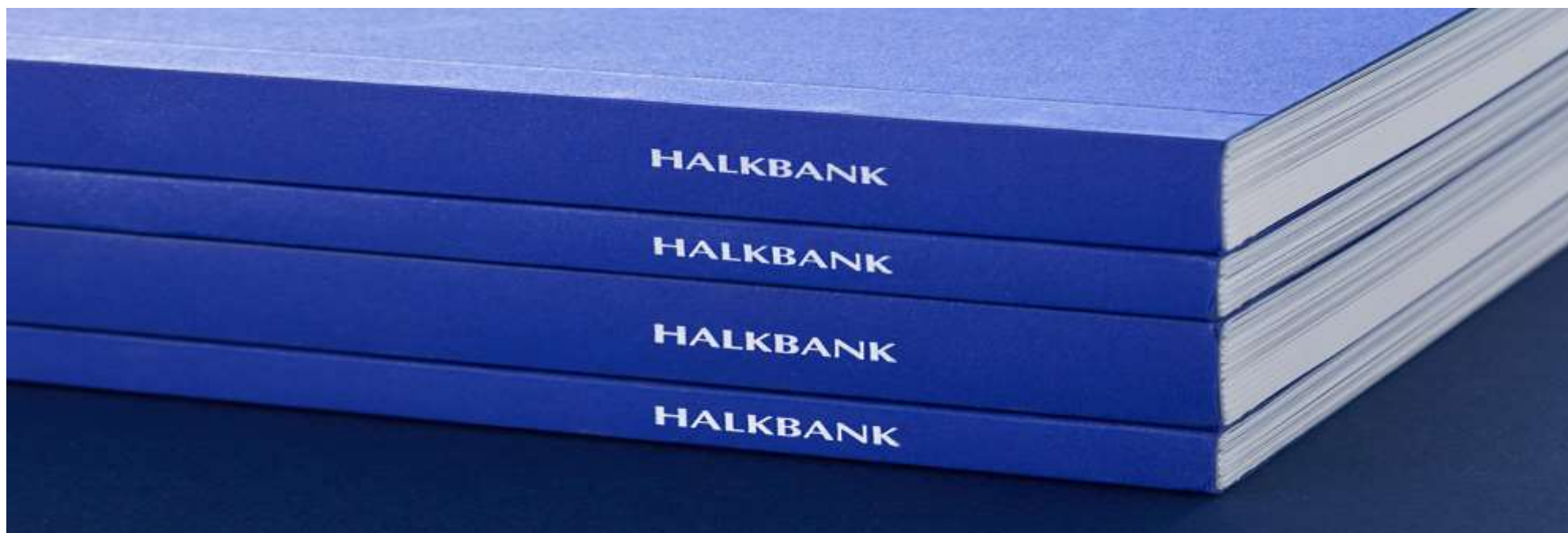

***КОДЕКС ЗА ЕТИЧКО ОДНЕСУВАЊЕ
ХАЛК БАНКА АД СКОПЈЕ***

ВОВЕД

Мисија на ХАЛК БАНКА е создавање на вредност за нашите клиенти, акционери и вработени преку ефикасно нудење на сите банкарски услуги; да бидеме свесни за нашата корпоративна општествена одговорност и должност; да придонесуваме за развојот на банкарскиот сектор и пазарот на капитал како и да ја одржуваме почитуваната позиција на пазарот.

Имајќи во предвид дека ниту еден кодекс на однесување не може да ја предвиди секоја ситуација со која може да се соочите, како во интерната комуникација и функционирање како дел од заедницата на ХАЛК БАНКА, така и во соработката со клиентите и трети страни.

Следствено, овој Кодекс не е замена за одговорноста и обврската на ниту една страна да спроведе добра проценка и да се добијат насоки за правилно деловно однесување и постапување.

I. ВОВЕД

Кодекс за етичко однесување

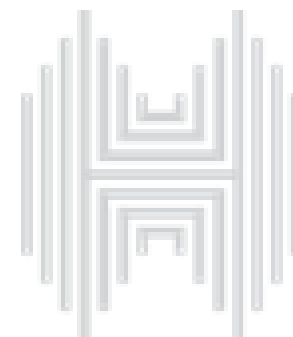
Кодексот за етичко однесување е предвиден да даде јасни насоки за да ги запознаете, разберете, научите и постапувате во согласност со вредностите, принципите и политиките на ХАЛК БАНКА кои се применуваат во работењето во ХАЛК БАНКА. Овој Кодекс е применлив на сите вработени на Банката.

Овој Кодекс ќе Ви помогне да ги најдете потребните информации како да се постапува во различни ситуации, каде и од кого да се побара помош или поддршка во зависност од природата на ситуацијата.

Овој Кодекс за етичко однесување ќе помогне да ги разберете и научите **вредностите, принципите и стандардите** на ХАЛК БАНКА кои треба да ги применувате секојдневно во нашето работење.

Преку овој Кодекс за етичко однесување, ќе бидете информирани како да постапувате правилно во секојдневното работење, со потребниот професионален интегритет да носите правилни одлуки и во согласност со вредностите и мисијата на ХАЛК БАНКА.

Овој Кодекс е тука да Ви помогне да го дадете најдоброто од себе додека работите во ХАЛК БАНКА, како и го извлечете најдоброто од работата работејќи за ХАЛК БАНКА.

ВОВЕД

1.1 Порака од Управниот одбор и Надзорниот одбор

Етички кодекс претставува рамка на очекувањата надграден и ажуриран во согласност со трендовите, принципите и политиките од областа на доброто корпоративно управување. Кодексот претставува водич кој ќе Ви помогне да постапувате правилно и усогласено во рамки на делувањето во ХАЛК БАНКА.

ВИЗИЈАТА Е:

„ВАЖНИ СЕ ЛУЃЕТО“ е слоганот на ХАЛК БАНКА. Во ХАЛК БАНКА овој слоган е особено значаен бидејќи за Банката секогаш приоритет се задоволни клиенти, задоволни акционери и задоволни вработени.

Нашата визија е да бидеме водечка банка во регионот подготвена да ги изврши сите барања на модерното банкарство додека истовремено афирмираме силно присуство во услугите во делот на работата со клиенти, секогаш притоа почитувајќи ги луѓето. Ние можеме да ја постигнеме нашата амбиција само ако сите наши односи со сите луѓе со кои секојдневно работиме (колеги, вработени, клиенти, добавувачи или други засегнати страни) не само од правен аспект туку и етички се во согласност со нашите вредности.

Визијата и етичките вредности врз основа на кои е изграден овој Етички кодекс остануваат исти, но условите во кои тие ќе се применуваат се прилагодени на сегашната состојба. Овој Етички кодекс вклучува и некои нови обновени теми, засновани на реални ситуации кои во меѓувреме се појавиле.

Запознавањето и усогласувањето со Кодексот е задолжително за секој вработен па така потребно е да се уверите дека го

разбирате и правилно го толкувате со цел усогласување со истиот.

Доколку се соочите со определена ситуација или добиете информација за нешто што не ви изгледа правилно, ве молиме известете не, дури и доколку Вие не сте директно одговорни за тоа. Колку побргу споделите, толку подобро ќе биде постапено со цел да се истражи и да се преземе нешто повеќе пред да се случи нешто посериозно.

Се надеваме дека овој Кодекс ќе Ви биде од корист.

Ви благодариме,

Д-р. Билал Суџубаши, Главен Извршен Директор

СОДРЖИНА

I. Вовед

- 1.1. Порака од Управниот одбор и Надзорниот одбор
- 1.2. Цели на Кодексот за етичко однесување и мисија
- 1.3. Нашите корпоративни вредности

II. Важни се луѓето

- 2.1 Позитивна работна средина
 - 2.1.1 Објективно разгледување на жалбите на клиентите
 - 2.1.2 Односот на вработените кон клиентите
 - 2.1.3 Однесување на работното место и личен изглед
 - 2.1.4 Заштита на опремата и средствата за работа на работно место
- 2.2 Човекови права
- 2.3 Вработување и практики при вработување
 - 2.3.1 Плати и работни часови
 - 2.3.2 Слобода при здружување
- 2.4 Конфликт на интереси

III. Нашите клиенти

- 3.1 Заштита на личните податоци и доверливите податоци на клиентите
- 3.2 Објективно разгледување на жалбите на клиентите
- 3.3 Длабински анализи и следење (Due Diligence)
- 3.4 Поткуп и корупција
 - 3.4.1 Справување со лица службеници во јавен сектор и носители на јавни функции
- 3.5 Подароци и гостопримство
 - 3.5.1 Подароци и гостопримство од јавни службеници
- 3.6 Фер конкуренција

3.7 Криминални активности

- 3.7.1 Предупредувачки знаци за сомнителна трансакција

3.8 Трговска и извозна контрола

3.9 Безбедносни ризици

3.10 Корпоративна безбедност

- 3.10.1 Информациска безбедност и употреба на технологија

- 3.10.2 Креирај, пристапи и одржувај

3.11 Доверливи информации на клиентите

- 3.11.1 Банкарска тајна

- 3.11.2 Точност на внесени податоци

- 3.11.3 Трошоци поврзани со работата и финансиски известувања

3.12 Права од интелектуална сопственост (IP)

IV. ХАЛК БАНКА

4.1 Комуникација и медиуми

- 4.1.1 Споделување информации и комуникација

- 4.1.2 Социјални медиуми

- 4.1.3 Работа со чувствителни информации

4.2 Вложување на заедница

V. Завршни одредби

5.1 Имплементација на Кодекс за етичко однесување

- 5.1.1 Обука

- 5.1.2 Спроведување

- 5.1.3 Пријави на неетичко однесување

1.2 Цели на Кодексот за етичко однесување

Од особена важност е како се однесуваме и работиме како вработени во корпоративна средина - Банка. Компаниската култура на ХАЛК БАНКА е обележјето и суштинската карактеристика на банката – како ги спроведуваме нашите активности и што е важно за нас. Начинот на кој ја опишуваме и како ја живееме нашата компаниска култура е претставено со нашите вредности.

ХАЛК БАНКА има свои вредности кои го одразуваат начинот на кој тежнееме да работиме, а со цел да бидеме најдобри.

Нашите вредности се тие кои укажуваат на тоа што нè направи успешни во минатото и што ќе не направи уште поуспешни во иднина.

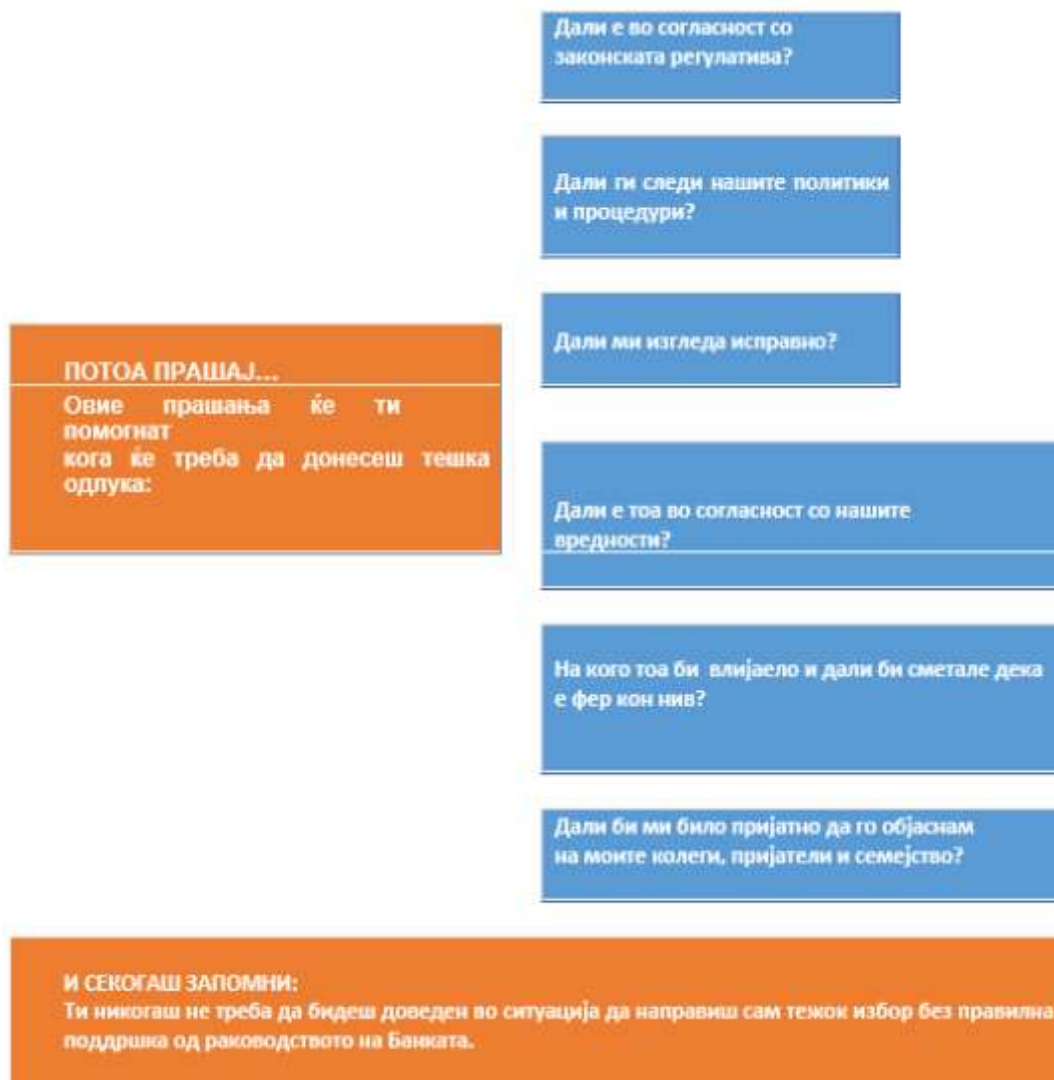
Сепак, понекогаш можеби на работното место ќе соочиме со тешки одлуки или дилеми каде што нема да ни биде јасно како е правилно да се постапи. Во таков случај, ќе треба да се потпреме на своето убедување, како е правилно да се постапи, применувајќи го своето расудување и да дејствуваме во согласност со принципите на овој Кодекс и нашите вредности како Банка, да одвоиме време, да застанеме, јасно да размислиме за прашањето и да побараме помош доколку е тоа потребно.

КОДЕКС ЗА ЕТИЧКО ОДНЕСУВАЊЕ ХАЛК БАНКА АД Скопје

Цели на Кодексот за етичко однесување и мисија

Која е етичката дилема или одлука што треба да ја донесеме?

Ако одговорот ни е **не** или **не сме сигурни** кога одговораме на било кое од прашањата, треба да застанеме и да побараме помош.

Цели на Кодексот за етичко однесување и мисија

Помош може да добиете ако направите еден од следните чекори:

- Проверка на важечките процедури и воспоставените правила;
- Разговор со Вашиот директен претпоставен;
- Како општо правило, вашиот претпоставен е првиот човек кон кого е потребно да пристапите кога имате прашања, потребен Ви е дополнителен совет или сакате да изразите загриженост;
- Исто така може да поставите прашање, да побарате совет или да покренете прашање околу одредена ситуација директно до Дирекцијата за човечки ресурси, организација и обука или
- Да се обратите до Етичките амбасадори (ethical.ambassadors@halkbank.mk) за помош и поддршка доколку се соочувате со одредена дилема за која ви требаат дополнителни насоки; или
- Разговор со претставник од Дирекцијата за правни работи или/и Дирекцијата за усогласеност со прописи и спречување на перење на пари. Истото може да го направите и со вработените од оваа дирекција, околку загриженоста и потребата за разјаснување произлегува од нивниот опис на работа и работни задачи;
- Обраќање кон останатите дирекции или одделенија надлежни за опсегот на задачи за конкретна тема.

Исто така, во случај на сомнеж или грижа за некоја околност, можете да се обратите до именуваното лице за прием на пријави од укажувачи согласно Одлуката за именување на овластено лице за прием на пријави во Халкбанк АД Скопје, согласно Законот за заштита на укажувачи.

Кога ќе разговарате, информациите што ќе се разгледаат ќе се третираат како доверливи. Ова значи дека ќе се споделува само со луѓето на строга основа кои што можат да знаат.

Секое разумно сомневање или сознание дека е извршено, се извршува или е веројатно дека ќе се изврши, казниво, неетичко или друго незаконито или недозволиво постапување со кое се повредува или загрозува јавниот интерес, треба слободно да се пријави.

Информацијата за било какво сомневање, сознание за прекршување, го пријавувате на +389 (0) 71 345 954.

Од особено значење е како се однесувате и делувате како вработени во Банката. Културата на ХАЛК БАНКА се состои од вработените, луѓето – како вие работите и како постапувате секојдневно. Секојдневното ваше функционирање како дел од тимот на ХАЛК БАНКА треба да ги рефлектира етиката и коорпоративните вредности на Банката. Овие вредности потврдуваат кон што се стремите и што е тоа што ве прави успешни во вашето работење.

Нашите корпоративни вредности

НАШИТЕ КООРПОРАТИВНИ ВРЕДНОСТИ:

- * Насоченост кон клиентите
- * Сигурност
- * Интегритет и почит
- * Создавање на вредности
- * Правичност, доверба и транспарентност
- * Продуктивност
- * Отвореност кон промени
- * Споделување на знаењето и искуството
- * Оперативна ефикасност и иновативност
- * Свесност за општествена одговорност

3.1.1 Насоченост кон клиентите

Вие градите професионален однос со секој клиент со кој доаѓате во контакт. Со вашите клиенти се однесувате внимателно, љубезно и со интерес ги слушате нивните барања со цел да им излезете во пресрет на нивните потреби и интереси.

Кон барањата на клиентите и кон воспоставената комуникација со нив, како и кон нивните лични податоци кои сте ги добиле во текот на работењето задолжително се однесувате професионално, со дискреција и соодветно на важечките правила за чување на деловна тајна, заштита на личните податоци и банкарска тајна.

При засновање на работен однос во Банката, како вработени давате писмена изјава дека под материјална, морална и дисциплинска одговорност дека ќе ги чувате во тајност сите информации, податоци и документација во врска со работењето на Банката, нејзините деловни акти и политики, сите информации и податоци за нашите клиенти и деловни партнери како и сите други информации до кои имате пристап во текот на вашето работење во Банката. Ова подразбира дека не смеете да издавате, објавувате или испраќате на трети лица, ниту пак вие да ги користиме за ваши приватни цели.

Покрај обврската за чување на банкарската тајна се подразбира и заштита на податоците и информациите на сите податоци кои сте ги стекнале во текот на работењето.

3.1.2 Сигурност

Работните задачи ги вршите на совесен, ефикасен и уреден начин секако во интерес на банката, раководејќи се од принципите на целосна одговорност и професионалност.

Како вработени нема да се впуштите во било какви активности што се спротивни на правилно вршење на вашите службени должности и ќе сторите сè за да ги избегнете ситуациите и однесувањата што може да им наштетат на интересот или угледот на Банката.

Доколку не сте во можност да најдете решение за барањето на клиентот или не сте сигурни во исправноста, дозволеноста на таквото барање секогаш треба да се консултирате со вашиот претпоставен, колега кој поседува доволно искуство и експертиза за да ве насочи и помогне.

Во вашето работење, секогаш ги применувате важечките процедури и дадените инструкции за завршување на службените задачи кои се во ваша надлежност. Сите важечки процедури на банката, секој вработен може да ги најде на неговиот персонален компјутер, на десктоп во папката **"ISO9001"** во секое време кога ќе смета дека има потреба од ваква помош.

Секогаш задолжително треба да одбиете секаков вид на барање или притисок кое налага заобиколување на принципите за работа, регулативата или важечките процедури.

Во сите ситуации во кои не сте сигурни за исправноста на барањето и вашето делување, на вашето разбирање на процедурите, се очекува да се консултирате со вашиот претпоставен, и/или лицата надлежни во овој домен на работење со цел да спречите настанување на евентуален правен, репутациски, или финансиски ризик на банката.

3.1.3 Интегритет и почит

Во соработката со вашите клиенти, се однесувате крајно професионално, со почит и правилно на начин што овозможува да се воспостави однос на взаемна доверба и соработка помеѓу двете страни.

Интегритетот е суштината на секој професионален однос и поради тоа, секој вработен на Халк Банка треба да се стреми кон поседување на интегритет во своето секојдневно делување.

Како вработени секогаш ќе се трудите правилно да работите и да го спроведувате она за кое велите дека ќе го направите. Ќе се трудите да ја добиете довербата на другите околу вас преку доследно однесување, во согласност со високите етички норми, вредности и заложби на Халк Банка. Веруваме дека имате силно чувство за тоа што е правилно, а што не е правилно и секогаш настојувате да ги правите вистинските работи и секогаш преземате одговорност за своите активности.

За вашите клиенти, се трудите работите да ги завршувате на најсовесен начин. Вие ќе правите сè она за што сте се обврзале дека ќе го направите, го очекувате истото еден од друг и споделувате информации и пријавувате во надлежните дирекции кога имате проблем. Посветувате внимание на односите помеѓу луѓето како внатрешно така и надворешно, третирајќи ги сите со високо ниво на почит и грижа.

3.1.4 Создавање вредности

Преку ефикасно нудење на сите банкарски услуги, со свесност за вашата корпоративна општествена одговорност и должност да придонесувате за развојот на банкарскиот сектор и пазарот на капитал, постигнете преферирана позиција на пазарот. Врз основа на ова, раководејќи се од вашите корпоративни вредности и принципи да понудите одлична услуга за вашите клиенти, предложувајќи им ги најдобрите решенија за нивните потреби, да создавате и да применувате успешна корпоративна култура, давајќи му на значење на секој член од тимот кој го градите. Целта на ХАЛК БАНКА е да биде водечка банка во регионот која е способна да ги изврши сите барања на современото банкарство додека афирмира силно присуство во услугите во доменот за население.

Напредокот на банкарскиот сектор и сите оние активности кои ги преземате денес, ја покажуваат подготвеноста да се одговори на бројните предизвици со кои ќе биде потребно да се справувате во иднина. Оттука, за да се биде успешен, потребно е бизнисите да создаваат вредности за сите засегнати страни и да даваат активен придонес за одржливоста на општеството. Испорачувањето вредности за акционерите е невозможно да се оствари без испорачување вредности за клиентите и вработените.

Насоченоста кон создавање вредности за сите засегнати страни и силен раст, како и свесноста за корпоративната одговорност на секој поединец, сето ова заедно го стимулира ефикасното работење и ја води ХАЛК БАНКА кон постигнување на посакуваната позиција на пазарот.

1.3.6 Продуктивност

Банкарскиот сектор е важен темел на економијата и е тесно поврзан со најбитните економски теми, како што се економски раст, инвестиции, извоз, вработување, истражување и развој, продуктивност, додадена вредност, иновации и сл.

стандарди, ХАЛК БАНКА се стреми да воведи иновации и да обезбеди одржлив раст на бизнисот, а истовремено да создава вредност за сите засегнати страни, да ја поткрепа свеста, да едуцира, да биде поборник за позитивни промени.

1.3.7 Отвореност кон промени

ХАЛК БАНКА гледа напред во насока на предвидување на новите потреби на своите клиенти и корисници и проактивно ги прилагодувајќи ги своите услуги. Банката е секогаш отворена за сите нови идеи од своите вработени кои се во насока на постигнување на заедничката цел.

Свесни за улогата и моќта, ХАЛК БАНКА се труди да поттикне и поддржи промени во општеството кои водат кон благосостојба на заедницата.

Напредокот на банкарскиот сектор и сите оние активности кои ги презема ХАЛК БАНКА денес, ја покажаа подготвеноста да се одговори на бројните предизвици со кои ќе биде потребно да се справува во иднина. Оттука, за да се биде успешен, потребно е бизнисите да создаваат вредности за сите засегнати страни и да даваат активен придонес за одржливоста на општеството. Испорачувањето вредности за акционерите е невозможно да се оствари без испорачување вредности за клиентите и вработените.

За ХАЛК БАНКА, да се биде успешна банка на долг рок значи да се градат и одржуваат долгорочни партнерски односи со клиентите, но и да се обезбеди дополнителна вредност за секој од нив, како и за соработниците, акционерите, вработените и заедницата. Почитувајќи ги сите високи етички

1.3.5 Правичност, доверба и транспарентност

Како банка, односите со сите заинтересирани страни се водат по принципот на транспарентност, доверба и правичност. Во секојдневното делување, при давање на информации за условите и можностите за соработка се трудите да изградите здрав однос со правичен, навремен и транспарентен пристап кон клиентите на банката. Со клиентите на банката, колегите, соработниците се однесувате правично, избегнувате пристрасен однос во корист на одредени поединци, субјекти без објективно оправдување, да лишите трети лица од одредени права и можности.

Во секоја фаза на деловниот однос, вие им овозможувате на вашите клиенти точни, целосни и навремени информации за вашите производи и бенефитите кои ги добиваат од истите, но истовремено им укажувате за можните ризици, имајќи ги предвид нивните конкретни потреби откако ќе го разгледате нивниот профил и очекувањата.

Банката цели кон отворена, директна и транспарентна комуникација со своите клиенти, вработени и акционери со цел воспоставување на доверба што е основа за успешна соработка. Отворената и транспарентна

комуникација со своите клиенти е основен предуслов за стекнување на нивната лојалност кон банката и исполнување на целта – Банката да стане нивни долгорочен партнер.

Банката се стреми кон зајакнување на транспарентноста и поради тоа секоја заинтересирана страна има можност да пристапи кон Етичкиот кодекс кој е објавен на интернет страната на Банката и да ги оцени клучните вредности правила и принципи по кои работи Банката.

1.3.8 Споделување на знаењето и искуството

Халкбанк има воспоставено систем на функционирање во кој доаѓа до израз мотото на банката – **Важни се луѓето**. За ХАЛК БАНКА, приоритет се задоволни клиенти, задоволни акционери и задоволни вработени. А сето тоа не е можно без добро обучени вработени, што се постигнува со постојани обуки и вложувања за подобрување на работењето. Како дел од развојната стратегија на банката, се спроведуваат бројни активности со кои се стимулира личниот професионален развој на вработените. Преку создавање тематски и таргетирани обуки, креирани врз основа на обемото искуство што го поседува како дел од Групата Халкбанк и know-how експертизата.

Секој нововработен уште на самиот почеток е вклучен во воведна обука преку која се зголемува компетентноста, знаењето и професионалноста во однос на активностите на банката и фокусот на работата.

Во насока на усовршување на стекнатите работни квалификации и вештини, вработените од банката учествуваат и на надворешни обуки, конференции, работилници, советувања и семинари со реномирани предавачи и едукатори. Преку тренинзите, обуките и семинарите, се стимулира и поттикнува професионалниот развој на вработените, но исто така се добива и можност за откривање на своите дополнителни таленти и афинитети во рамките на банкарската професија. На тој начин нивните знаења и професионален успех се носат на следното ниво и заедно се отвораат нови перспективи за раст и развој на банката.

1.3.9 Оперативна ефикасност и Иновативност

Доброто корпоративно управување придонесува за одржлив економски развој, подобрување на деловните резултати, оперативна ефикасност, намалување на трошоците, зголемување на вредноста на средствата и подобра репутација на банката. Сите овие сегменти се круцијални за успешно работење на еден деловен субјект, вклучително и на банката.

Токму затоа, ХАЛК БАНКА спроведува практики за корпоративно управување ориентирани кон одржливост бидејќи тоа овозможува натамошен напредок. Корпоративното управување помага да се спроведе стратегија за одржливост на бизнис, да се управува со процесите на поставување цели и известување, да се зајакнуваат односите со надворешните засегнати страни и да се обезбеди целосна одговорност.

Ваквите практики се базираат на грижата на ХАЛК БАНКА за иднината што уште повеќе поттикнува да биде општествено одговорна и иновативна, бидејќи токму овие работи обезбедуваат одржливост.

Во работењето на банката клучни се неколку аспекти:

- * финансиските резултати,
- * организациската култура,
- * општественото влијание и влијанието врз животната средина.

ХАЛК БАНКА се стреми да придонесе за еколошки здрав, социјално инклузивен и добро управуван свет. Тоа од една страна подразбира спроведување практики за дигитализација што ќе ја забрза транзицијата за намалување на емисиите, управување со отпад и банкарство без хартија, минимизирајќи го јаглеродниот отпечаток што произлегува од неговото работење. Од друга страна, создавање производи кои можат да одговорат на потребите за премин кон зелена економија. Технолошкиот развој имплицира нова конкуренција за банкарскиот сектор и потенцијално канализирање на крајните корисници кон нови посредници во извршувањето на платежните трансакции и порамнувањата, од каде што се очекува и поголема ефикасност и намалување на трошоците. Стратешка цел на банката од почеток на нејзиното функционирање на македонскиот пазар е прераснување во една од водечките банки во секторот со остварување стабилен раст, општествено-одговорно работење и високо ниво на профитабилност.

1.3.10 Свесност за општествена одговорност

ХАЛК БАНКА верува дека инвестирањето во својата заедница е клучен дел од должноста кон средината во која работи. Како Банка и соработник, може да даде важен придонес кон социјалниот и економски развој на локалната заедница како на финансиски план, така и со посветување на своето време.

ХАЛК БАНКА ги охрабрува и поддржува своите вработени со свои индивидуални дејствија да делуваат во оваа насока и да дадат свој придонес, со поддршка на заедницата која ја остваруваат преку волонтирање и донација кон ранливи групи и категории во општеството.

ХАЛК БАНКА е посветена кон подобрување на условите во културата и спортот, зачувување на животната средина и воопшто кон зголемување на општото добро за луѓето. Посебено внимание во активностите на банката имаат зелените практики, преку поддршка на компании со еколошки проекти како обновлива енергија, енергетска ефикасност, намалување отпад и други кои придонесуваат за заштита на природата, преку поддршка на ЕКО проекти за заедницата, но и директно со свои активности кои се одвиваат преку платформите на Банката.

Целта на ХАЛК БАНКА е и во иднина со своите активности во светло на заедничките принципи да биде катализатор на промени кој ќе настојува да ја искористи својата моќ за заедно да го направи светот подобро, поодржливо и позелено место.

Мисијата на банката е ориентирана кон корпоративната општествена одговорност, постојано го поттикнува делувањето на своите вработени во насока на еколошки, социјални и економски промени. Важноста на луѓето е во суштината на идеологијата на банката, па оттука и упорноста да практикува комбинација на финансискиот успех и општествената одговорност.

Вниманието на банката останува фокусирано на сите општествени појави и следење на состојбите што се случуваат. Врз основа на ова се реагира, се покренуваат иницијативи, се организираат пошироки акции и се гради општествена одговорност, со цел да се помогне и да се предизвика позитивна промена во заедницата или кај поединецот, затоа што за ХАЛК БАНКА навистина, пред се важни се луѓето.

ВАЖНИ СЕ ЛУЃЕТО

Важни се луѓето

2.1 Позитивна работна средина

Вниманието на банката останува фокусирано на сите општествени појави и следење на состојбите што не опкружуваат. Врз основа на ова, се реагира, се покренуваат иницијативи, се организираат пошироки акции и ја градиме нашата општествена одговорност, со цел да помогнеме и да предизвикаме позитивна промена во заедницата или кај поединецот, затоа што за нас навистина, пред сè **важни се луѓето**.

Сите вработени играат важна улога во создавањето на позитивна работна средина која помага да се добие најдоброто од сите.

Одржувањето на позитивна работна средина останува критички важно за успехот на Халк Банка, додека сите вработени работат на заедничката цел да се биде водечка банка на македонскиот пазар што е способна да ги изврши сите барања на современото банкарство.

Политиките, процесите и процедурите на сочинуваат значаен дел од основите на кои Халк Банка ги гради тимовите, и тоа е од витално значење каде што еднаквоста, вклученоста и интегритетот се во основата на овие постулати. Не се дозволува однесување што е во спротивност со овие вредности, вклучувајќи каква било форма на дискриминаторско или навредливо

однесување како малтретирање или вознемирување.

За да се постигне целосниот потенцијал на вработените, работна средина мора:

да овозможи можности за соработка внатре и надвор од ХАЛК БАНКА;

да овозможи сите вработени да можат да поставуваат прашања, зборувајќи во полна доверба кога имаат загриженост за истото;

да прифаќа различни идеи и гледишта;

секој да ја преземе одговорноста за својот личен развој и поддршка за другите да го направат истото.

Вие како вработени:

- * сте одговорни за вашиот личен професионален развој;
- * свесни сте за инклузивноста и истата ја поддржувате. Со секого постапувате и се однесувате со почит и достоинство;
- * секогаш постапувате правилно согласно процедурите и инструкциите;
- * признавате дека можеби имате предрасуди за кои не сте свесни и осудувате за луѓето и ситуациите;
- * работите на себе за надминување на предрасудите;
- * ги прифаќате вредностите на ХАЛК БАНКА и вашето однесување го прилагодувате согласно овие

вредности во сè што правите;

- * се трудите секогаш да ги комбинирате своите придонеси со оние на другите, со цел да се постигне најдобриот исход;
- * поставувате прашања и конструктивно дебатираат како би можеле да направите соодветни, информирани одлуки и преземање активности.

2.1.2 Однесување на работното место и личен изглед

Однесувањето и личниот изглед на вработените треба да биде такво што ќе овозможи претставување на Банката на најдобар можен начин. Почитувањето на ова правило е исклучително важно од гледна точка на пристапот како вработени кон странките кои го имаат, да имаат професионален однос, кој го покажуваат и со личната уредност, уредноста на работното место и просторот и изразувањето на највисоки етички и професионални стандарди во секојдневното работење и комуникација со клиентите во продажбата и маркетингот на нашите продукти и услуги.

Професионалниот пристап кон работата, освен преку принципите за однесување пропишани со овој Етички кодекс, се одразува и преку надворешниот изглед на работникот. Изгледот на работникот треба да одразува деловна, уредна и складна личност.

Кодот на облекување во ХАЛК БАНКА ја има функцијата да постави професионална и рационална рамка за деловно облекување на работното место на сите вработени. Облекувањето треба да биде бизнис-ориентирано и ненападно, притоа водејќи се од следниве препораки:

- * да се има во предвид професионалноста при изборот на облека;
- * врз база на облеката секогаш да се презентира позитивна слика; облеката треба да е во согласност со трите основни карактеристики на деловното облекување ("The 3 Cs"): класично, чисто и конзервативно (со добар вкус и соодветно на пригодата).

Дозволениот кодекс на облекување е предвиден со **Политиката за надворешен изглед и облекување на Халк Банка АД Скопје** и истиот е потребно да биде соодветен на местото на работење, умерен и во бизнис стил но во секој случај да претставува

2.1.4 Односот на вработените кон клиентите

Вработените се должни да се однесуваат така што секогаш ќе ги обезбедуваат и штитат правата и интересите на Банката и на нејзините клиенти. Како клиенти се подразбираат сите странки на кои им се даваат првични информации или со нив се воспоставуваат првични контакти без разлика на тоа дали подоцна ќе се склучи деловен однос или не. Секое одбивање на клиентите од страна на банката мора да биде аргументирано, внимателно споделено и во рамките на учтивоста и професионалноста.

Вработените, освен од оправдани причини, нема да го одложат или доверат на друг вработен вршењето на активностите или донесувањето одлуки кои се нивна одговорност. Исто така, вработените нема да го одбијат вршењето на службените задачи од работното место на кое се распоредни ниту пак ќе ги одбијат доделените задачи од претпоставениот доколку истите соодветуваат на стручната подготовка и спремност да одговорат на истите.

Почитувајќи го работното време, вработените на Халк Банка ќе посветат соодветно време и потребна енергија во извршување на работните задачи и преземените обврски кон нашите клиенти.

Важни се луѓето

2.1.3 Заштита на опремата и средствата за работа на работното место

Банката за потребите на редовното работење поседува имот, кој вклучува: информации, документи, формулари, канцелариски прибор, инвентар, софтвер, хардвер и др., истите се ресурси што и припаѓаат на ХАЛК БАНКА и од сите вработени се очекува да се грижат за истите, да ги користат и да ги заштитуваат се со цел да обезбеди нивно ефикасно и правилно користење.

Имотот на банката се користи исклучиво за деловни цели во согласност со работните процедури, како и со рационална употреба на доделените средства за работа, имотот и ресурсите на банката.

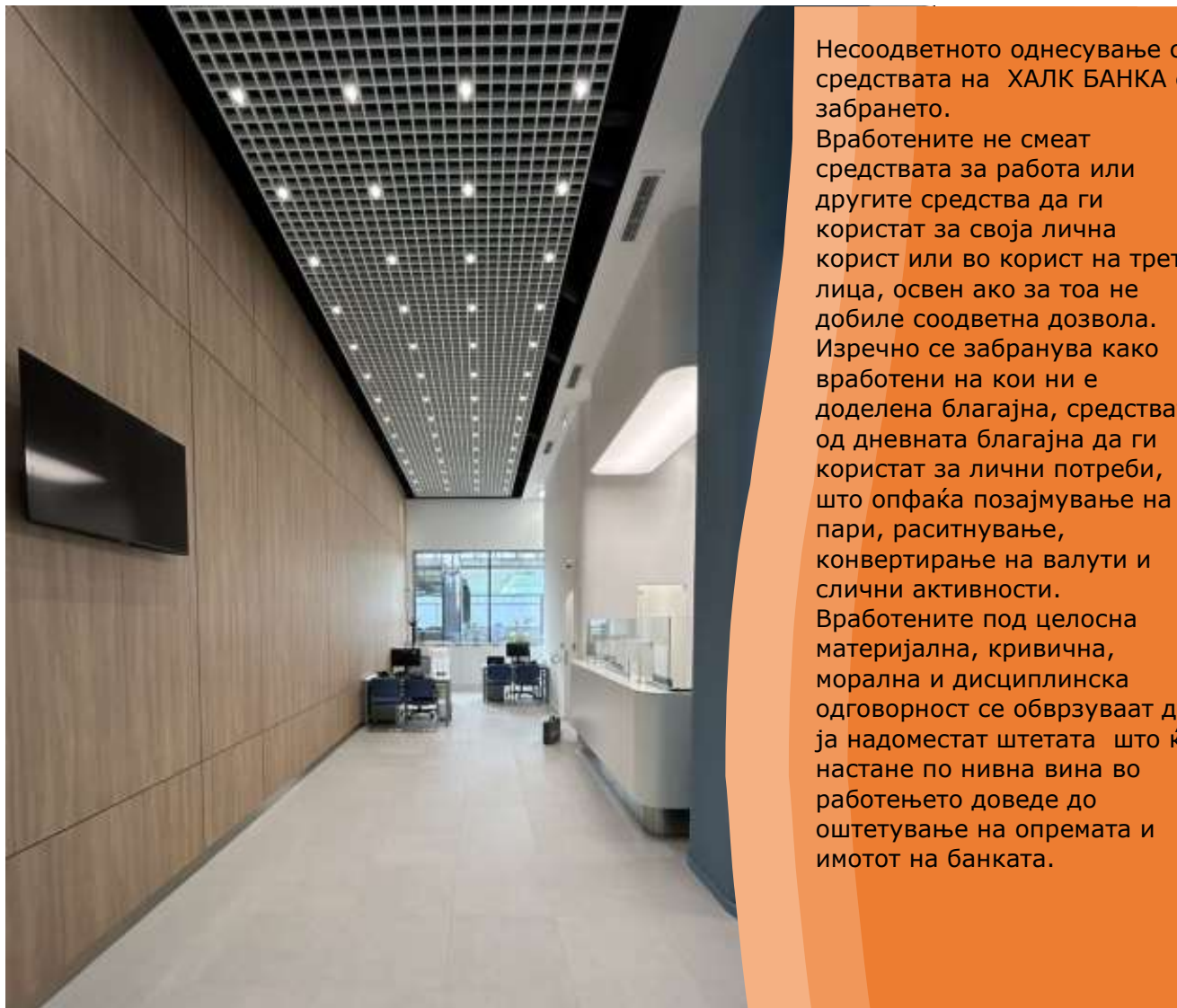
Строго се забранува секое расипничко однесување кон имотот на банката и невнимание кон опремата која како вработените ја користат во текот на деловниот процес.

Кон имотот и опремата на банката вработените се однесуваат со внимание на добар домаќин и се трудат да ги преземат сите потребни активности за истите да бидат во употреба подолго.

Вработените на Халк Банка се грижат ИТ опремата (компјутери, телефони, факс и други уреди) да се користат само од страна на овластени лица, дури и кога бирото на само неколку минути им е оставено без надзор. Вработените се должни да спречат несоодветно користење на средствата и

ресурсите за лична корист на други лица, трошоците за службени патувања и други трошоци, поврзани со работата, коишто го

Сите вработени се должни да ги почитуваат уредуваат соодветното известување и правилата во врска со повратот на документирање на нивното настанување.

Несоодветното однесување со средствата на ХАЛК БАНКА е забрането.

Вработените не смеат средствата за работа или другите средства да ги користат за своја лична корист или во корист на трети лица, освен ако за тоа не добиле соодветна дозвола. Изречно се забранува како вработени на кои ни е доделена благајна, средствата од дневната благајна да ги користат за лични потреби, што опфаќа позајмување на пари, раситнување, конвертирање на валути и слични активности. Вработените под целосна материјална, кривична, морална и дисциплинска одговорност се обврзуваат да ја надоместат штетата што ќе настане по нивна вина во работењето доведе до оштетување на опремата и имотот на банката.

Што се очекува од вработените?

Во поглед на ова, вработените мораат:

- * да бидат во тек, да бидат внимателни почитувајќи ги правилата на Банката кои го регулираат куќниот ред, однесувањето и дисциплината на работното место;
- * Дозволеният Кодекс на облекување е предвиден со **Политиката за надворешен изглед и облекување на Халк Банка АД Скопје** да биде соодветен на местото на работење, умерен и во бизнис стил но во секој случај да претставува одраз на сериозноста и професионалноста на Банката;
- * да користат прифатливо ниво на среден тон на комуникација при комуницирање со колегите, клиентите, соработниците, добавувачите и сите останати трети страни. Истото правило важи и при телефонска комуникација на телефон и пишана преку мејл комуникација додека е на својата работна позиција;
- * да избегнуваат акции и однесувања кои може да влијаат и да попречуваат нечија комуникација, концентрација или фокус при вршење на работата и работните задачи;
- * да избегнуваат комуницирање и/или дискусија, дебати за политички, социјални или религиозни мислења или/и

- * наметнување на личните ставови на овие теми;
- * да почитуваат родова еднаквост, да внимаваат на културните разлики, и да се однесуваат во согласност со јавниот морал и општо прифатените општествени вредности.

Со овој Кодекс за етичко однесување **најстрого** се забранува како вработени во ХАЛК БАНКА:

- * Користење на наркотици или користење друга недозволена супстанца која би имала нус ефект во текот на работното време;
- * Употреба на алкохол во работното време или присуство во работните простории;
- * Носење на оружје или други опасни средства на работното место;
- * Инволвирање на сопствени интереси и/или бизниси на работното место и во текот на работното време;
- * Прием на приватни гости и посетители на работно место или/и во текот на работното време;
- * Посетувањето на казина, играњето игри на среќа и посети на слични објекти од страна на вработените се третираат како негативни навики кои имаат особено негативен импакт на вработените.

2.2 Човекови права

Почитувањето на човековите права е основа на работењето на Халк Банка. * Вработените во банката се свесни за нивната одговорност за влијанието на бизнис активностите над луѓето кои работат за, или на луѓето во заедниците каде работат.

Вработените ја преземаат одговорноста користејќи го своето влијание за промовирање и заштита на човековите права на сите оние со кои работат и покрај кои работат.

ХАЛК БАНКА ги поддржува принципите утврдени во рамките на Основните конвенции на Меѓународната организација на трудот, Глобалниот договор на Обединетите нации (**United Nations Global Compact „UNGC“**) и водечките принципи на ОН за Бизнис и човекови права. ХАЛК БАНКА го усогласува своето делување со важечките закони и прописи во врска со работните услови, работни стандарди, дискриминација и малтретирање.

Покрај другото, принципите кои се поддржуваат се следни:

- * Препознавање на вештините и придонесот на сите вработени и гарантираат дека тие се праведно и правично наградени;
- * Се промовира здрав баланс помеѓу работата и приватниот живот,

внимавајќи работното време и прекувремената работа да се усогласени со сите важечки закони;

Почитување и поддршка на сите закони со кои се забранува експлоатација на детскиот труд. Во рамки на образовните процеси се поддржуваат само практична работа на млади луѓе кои се ангажираат само како дел од организирана програма за обука/ практиканство;

Поддршка на целосна и отворена комуникација на вработените без страв од реперкусии, без оглед дали станува збор за тема поврзана со раководството или други страни;

Не е дозволена било каква форма на дискриминација поради раса, боја на кожа, потекло, национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус или која било друга основа;

- * Забранета е секаква физичка и вербална злоупотреба, мобинг на колегите или казнување, сексуално

или друго вознемирување и какви било други форми на заплашување на вработените. Вознемирување е секое непосакувано однесување, поврзано со која било лична ситуација, коешто има за резултат или цел да се наруши достоинството на лицето или да се создаде заплашувачка, непријателска, понижувачка, срамна или навредлива околина. Затоа, пред се, вработените се должни да постапуваат така што нивното однесување нема другите вработени да ги доведе во непријатна ситуација или да го загрози нивното здравје и безбедност;

- * Почитување на сите форми на разлика и прифаќање различностите, промовирајќи еднаквост и вклученост, заснована на заеднички вредности.

Исто така, суштински е важно со вработените кои пријавуваат (**укажувачите/свиркачите - whistleblowing**) прекршувања на политиките да се постапува доверливо и да се обезбди дека таквите вработени нема да бидат дискриминирани или подложени на каков било неправеден третман поради тоа што пријавиле.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД НАС?

Во поглед на ова, вработените:

- * секогаш преземаат лична одговорност за спречување, откривање и пријавување на секое однесување во ХАЛК БАНКА кое е спротивно на почитување на достоинството, личноста на секој вработен, соработник на банката и на секој клиент на Банката. Секое вакво однесување спротивно на овие принципи, вработените се должни да го пријават во Дирекцијата за човечки ресурси, организација и обука и/или до **Етичките амбасадори на Банката;**
- * се дел и ги поддржуваат активностите на промовирање и заштита на човековите права преземени од ХАЛК БАНКА;
- * избегнуваат каква било активност што може да доведе до, или сугерира, експлоатација, злоупотреба на интегритетот и достоинството.

2.3 Вработување и практики при вработување

ХАЛК БАНКА е посветена на обезбедување услов е еден од брачните другари да не е еднакви можности за вработување за сите. вработен во дирекција во која другиот Врз основа на овие принципи кои се брачен другар има право на одлучување спроведуваат во работењето, ХАЛК БАНКА од прв степен. Во ситуации кога бракот се одлучува по датумот на вработување на е организација за еднакви можности и поединците во ХАЛК БАНКА, за тоа мора позитивно ги охрабрува апликациите за да биде известена Дирекцијата за човечки работа од соодветно квалификувани и ресурси, обука и организација. подобни кандидати без разлика на пол, раса, попреченост, возраст, сексуална ориентација, брак или вонбрачна заедница, бременост или мајчинство, религија или верување.

Во ситуација кога некој кандидат за вработување е нечиј роднина, вработените мора да ја известат Дирекцијата за човечки ресурси, обука и организација. Ниту еден брачен другар или роднина од прво и/или второ колено на кое било лице на кое се однесува овој Кодекс не може да аплицира за позиција која, без разлика дали хиерархиски или функционално, известува директно на тоа лице.

Сепак, таквите поединци можат да аплицираат за други позиции под услов да им се даде истото внимание и третман како и сите други кандидати, без било каква дискриминација. Иако сродството само по себе не исклучува лице кое инаку е квалификувано за позиција, суштински

Дирекцијата за човечки ресурси, обука и организација во координација со Управниот одбор е овластена да ја донесе конечната одлука во сите случаи што се однесуваат на овие и слични прашања и ситуации.

2.3.1 Плати и работни часови

ХАЛК БАНКА е посветена на почитување на важечките закони и регулативи за плати, часови и прекувремена работа. Вработените се согласни и своеволно пристапуваат кон утврденото работно време, плати и надоместок за прекувремена работа во согласност со важечките закони и регулативи во земјата или земјите во кои работат. Иако се подразбира дека може во некои ситуации да настане потреба од прекувремена работа, ХАЛК БАНКА очекува вработените да го вршат своето работење на начини со кои се ограничи потребата од прекувремена работа на ниво што промовира хумани и продуктивни услови за работа.

2.3.2 Слобода на здружување

Вработените на ХАЛК БАНКА имаат право да се здружуваат, организираат или да членуваат во стручни организации по сопствен избор.

Оттука, банката настојува да одржува и гради здрав однос на соработка со Синдикалната организација при ХАЛК БАНКА АД Скопје. Банката ги почитува и силно ги поддржува сите активности на Синдикалната организација при ХАЛК БАНКА АД Скопје кои се во линија со вредностите и политиките на Банката.

2.3.3 Здравје и безбедност при работа

ХАЛК БАНКА е посветена на обезбедување на здрава и безбедна работна околина во согласност со меѓународно декларираните човекови права. Истото го очекува и од вработените дека ќе ја поддржат и подбрат здравата и безбедната работна околина во согласност со меѓународно декларираните човекови права. Заедно, ХАЛК БАНКА со вработените настојува да ги минимизира и ќе реагира соодветно на сите здравствени и безбедносни инциденти и несреќи што се случуваат на работното место и ќе обезбеди соодветна опрема за заштита и обуки за заштита од ризици на работното место.

Во секое време и на сите места, работните задачи се извршуваат внимателно почитувајќи ги притоа безбедносните практики, за да се заштитат вработените и своите соработници од повреди.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД НАС?

Во поглед на ова, вработените:

- * ги знаат и ги поддржуваат безбедносни принципи и стандардите за безбедност и здравје при работа на банката и постапуваат соодветно;
- * во секојдневното работење проактивно се трудат да ги минимизираат ризиците по здравјето и безбедноста на работното место;
- * активно се вклучуваат во создавање и промовирање на безбедна работна средина за секого;

2.4 СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

ХАЛК БАНКА е претпазлива кон евентуалниот судир на интереси кој може да постои или настанал помеѓу банката и вработените, клиентите и третите страни. Судир на интерес може да настане кога постои можност одредени активности на вработените како што се лични, семејни, социјални, финансиски или политички активности и релации да влијаат на нашето објективно расудување и независно постапување во однос на тоа што е правично и исправно кон имотот, вработените и активностите и дејноста на ХАЛК БАНКА.

Постоењето на евентуален судир на интереси може да го доведе во прашање квалитетот на донесените бизнис одлуки како и интегритетот на личноста кој ги носи овие одлуки или ги дава предлозите. Перцепирање на постоење на таков можеен судир на интереси може да биде исто штетен како и фактичкото постоење на судир на интереси.

Вработените на Банката мора да постапуваат со интегритет во сите ситуации каде би се појавил судир на интереси, да избегнуваат и доколку се јават, истите да ги пријават со цел да се решат со одобрување и под мониторинг на менаџментот на Банката. Важно е да се

реши и надмине секој евентуален судир на интерес кој ќе го увидиш како можеен, постоечки или перцепирачки за околината со претпоставениот и/или Дирекцијата за човечки ресурси, организација и обука. Со ваквото Ваше постапување ќе можат да се преземат сите потребни активности што ќе се договорот заедно со раководниот тим. Некои од ситуациите кои можат да доведат до конфликт од интерес се: сопственост, или инвестирање во правно лице - банка која е конкуренција на ХАЛК БАНКА, работен ангажман на членови од семејството или блиски пријатели, членови на семејството или пријатели кој работат/ би работел за наш конкурент, добавувач и слично.

2.4 СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

Во контекст на спречување судир на интереси, вработените се должни:

- * Веднаш да пријават каков било личен интерес или интерес на свои роднини што може да доведе до судир со интересите на ХАЛК БАНКА или да го спречи вработениот уредно да си ги врши своите службени должности. Во такви случаи, вработените нема да ги сметаат за поважни своите лични интереси од интересите на клиентот или на Банката;
- * Да ги обелоденат можните односи со колегите или клиентите со цел да се избегне можен судир на интереси;
- * Да не засноваат заеднички или меѓусебни финансиски интереси со клиенти и соработници на ХАЛК БАНКА бидејќи се создава ризик од судир на обврски и може да доведе до дисциплински или законски санкции;
- * Да не позајмуваат средства од клиентите на Банката или на истите да им позајмуваат средства;
- * Да не посредуваат во какво било купувања/продажби, пренос или каква било финансиска или друга трансакција, општо земено, меѓу клиентите на ХАЛК БАНКА, дури и кога во тоа се вклучени негови/нејзини роднини, или да промовираат банкарска или друга дејност во корист на дејности

што не се на ХАЛК БАНКА;

- * Да се однесуваат кон сите клиенти правично, избегнувајќи пристрасен однос во корист на одредени клиенти или попречувајќи ја работата на други лица со Банката без објективно оправдување;
- * Да не нудат услуги или производи (како што се сметководствени, консултантски и сл.), освен оние на ХАЛК БАНКА, на клиенти, соработници на Банката или на трети лица, со или без надомест, без

- * претходно одобрение од соодветни канали за услуги, со цел да се избегне можен судир на интереси.

Да не учествуваат во комисии или управни одбори на клиенти на Банката, соработници или трети лица, со или без надомест, без претходно одобрение од својот претпоставен согласно интерните акти на Банката, со цел да се избегне можен судир на интереси.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Во поглед на ова, вработените:

- внимаваат на секој можен, евентуален судир на интереси кој може да се појави во текот на работењето па дури и кога не се сигурни дали е реален судир на интереси да биде уредно пријавен кај претпоставените;
- Во своето работење внимаваат да не настане судир на интереси со што би се загрозила позицијата и репутацијата на Банката;
- не смеат да ја користат својата положба заради вршење влијание врз друго лице за да донесе или да не донесе определена одлука, да стори, пропушти или да трпи нешто, заради остварување корист или нанесување на штета на друго лице.

НАШИТЕ *КЛИЕНТИ*

3.1 Заштита на личните податоци и заштита на доверливите податоци на клиентите

Во ХАЛК БАНКА ги почитуваат и штитат личните податоци на сите лица со кои доаѓаат во контакт при секојдневното извршување на работните задачи. Вработените во ХАЛК БАНКА собираат и обработуваат лични податоци за да ја извршуваат својата дејност и истите ги прибираат за конкретни, јасни и законски цели, без разлика дали се однесуваат на други вработени, клиенти или добавувачи или трети лица, но секогаш почитувајќи ја приватноста на другиот и согласно закон. За банката клиентот значи сè и вработените во Халк Банка прават сè што треба согласно закон, за клиентите да и веруваат на ХАЛК БАНКА и да се сигурни кога тие работат со ХАЛК БАНКА, дека нивната приватност е во целост заштитена.

*Согласно Законот за заштита на личните податоци, личен податок е секоја информација која се однесува на идентификувано физичко лице или физичко лице кое може да се идентификува (субјект на лични податоци), а физичко лице кое може да се идентификува е лице чиј идентитет може да се утврди директно или индиректно, посебно врз основа на идентификатор како што се неговото име и презиме, матичниот број на граѓанинот, податоци за локација, идентификатор преку интернет (IP адреса), или врз основа на едно или повеќе обележја специфични за неговиот физички, физиолошки, генетски, ментален, економски, културен или

социјален идентитет на тоа физичко лице.

ХАЛК БАНКА секогаш се придржува до важечката регулатива, но како минимум ќе се смета дека вработените:

- * обработуваат лични податоци само согласно со закон, во доволна мера и на транспарентен начин во однос на субјектот на личните податоци;
- * се отворени и транспарентни со луѓето за начинот на кој ги користат нивните лични податоци;
- * ги користат личните податоци само за целта за која се побарани, освен ако имаат согласност од поединецот да ги користат за друга цел или ако има законска обврска да го сторат тоа;
- * ги собираат само оние лични податоци што се неопходни за да ги извршуваат своите дејности;
- * преземаат чекори за да се осигураат дека сите лични податоци што ги прибираат се точни и ажурирани;
- * не ги чуваат личните податоци подолго од за целта за која се потребни;
- * ги чуваат личните податоци безбедни и е ограничен бројот на луѓе кои можат да имаат пристап до нив;
- * проверуваат дали секоја трета страна со која споделуваат лични податоци, исто така, ги презема соодветните чекори за нивна заштита;
- * се откриваат на надлежните лица и само доколку се смета неопходно во контекст на извршување на нивните должности;
- * ги почитуваат правата на луѓето на кои се однесуваат податоците.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Во поглед на ова, вработените:

- * се запознаени кои податоци се третираат за лични и кои податоци се доверливи;
- * секогаш треба да преземат лична одговорност за спречување на неовластено откривање лични податоци, секое однесување во банката кое е спротивно на интерните и законските правила за заштита на личните податоци, на почитување на достоинството, личноста на секој вработен и соработник на банката, на секој клиент на банката;
- * обезбедуваме технички и организациски мерки за заштита на личните податоци на нашите вработени, клиенти и деловни партнери и
- * секое однесување спротивно на принципите наведени погоре, го пријавуваме кај Офицерот за заштита на личните податоци на ХАЛК БАНКА.

3.2. Објективно разгледување на жалбите на клиентите

ХАЛК БАНКА клиентите ги третира објективно. Вработените во ХАЛК БАНКА веднаш ги известува надлежните за жалбите и поплаките на клиентите и секогаш се трудат да ги решаваат брзо, ефикасно, секогаш во полза на клиентите. Секој устен или писмен приговор и сугестија или коментар во врска со продуктите на ХАЛК БАНКА и услуги е предмет на итно разгледување и одговор со цел да се оправда нивната доверба и да се потврди заложбата на банката дека се лојални партнери на клиентите во секојдневните односи и релации кои ги воспоставуваат.

3.3 Длабински анализи и следење (Due Diligence)

ХАЛК БАНКА е посветена на следење на почитувањето на нејзините внатрешни стандарди и политики. Следењето и усогласеноста со нашите стандарди и политики е важна компонента за успехот на ХАЛК БАНКА. Кога е потребно, ХАЛК БАНКА спроведува длабински анализи на третите страни врз основа на ризик како дел од процесот на проценка на односот со трети страни. ХАЛК БАНКА очекува третите страни да дадат целосни и точни информации за да ги олеснат напорите преземени од ХАЛК БАНКА во врска со длабинските анализи, таму каде што се бара. Доколку се утврди дека третата страна ги прекршила стандардите и политиките на банката, може да се побара третата страна да спроведе корективен план, или во одредени околности, може да го запре или прекине односот со третата страна.

Цело време треба да се знае со кого работи банката.

Мора да се осигура дека банката не работи со трети страни/ клиенти кои ја нарушуваат репутацијата на ХАЛК БАНКА доколку се вклучени во неетичко однесување и/или коруптивни практики.

Мора да се знае со кого работи банката за да може да се усогласи со барањата на законската регулатива која се однесува на

мито и корупција, трговија и извозни контроли и спречување на перење пари.

Во ХАЛК БАНКА, постојат интерни процедури кои ви помагаат да дознаете со кого работите, без разлика дали се клиенти, добавувачи, партнери, агенти, дистрибутери, или која било друга трета страна со која имате соработка или друга врска. Банката работи само со тие што се со прифатлив интегритет и кои ги исполнуваат стандардите на ХАЛК БАНКА за одговорно и етичко деловно однесување.

Во секоја платежна трансакција или комуникација со трети страни може да се покажат знаци или сигнали дека нешто не е баш во ред. Овие се наречени знаци за предупредување за платежни трансакции или „црвени знаменца“ и треба секогаш да бидат споделени со надлежните организациони единици.

3.4 Поткуп и корупција

ХАЛК БАНКА е посветена да се спротивстави на сите форми на мито и корупција и промовира нулта толеранција пристап кон секоја коруптивна активност.

Во делувањето на Банката нема место за нудење или примање каква било форма на несоодветно плаќање или поткуп.

Поткуп е нудење, давање или примање било каква исплата, корист или подарок што има за цел да влијае на одлуката или исходот неправилно. Поткупот може да има многу форми, вклучувајќи готовина, подароци, гостопримство, промотивни трошоци, парични еквиваленти (како подарок картички), ваучери, услуги, политички придонеси или добротворни цели, донации, меѓу другото.

Корупцијата е секое незаконско, нелегитимно или несоодветно однесување има намера да добие предност. Тоа вклучува поткуп, измама, изнуда, кражба, злоупотреба на власта и перење пари.

Не само што не нуди, дава или прима мито туку и сите трети страни (како што се клиенти, агенти, дистрибутери/препродавачи, даватели на логистика, итн.) кои делуваат во име на ХАЛК БАНКА, исто така, им е забрането да нудат, даваат или примаат мито.

3.4.1 Справување со лица, службеници и носители на јавни функции

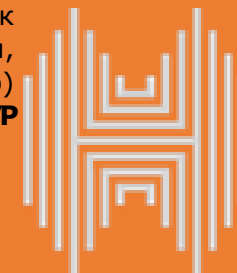
Никогаш не смее да се понуди, вети или дава нешто вредно на било кое службено лице и носител на јавни и функции, директно или индиректно, со намера да се влијае врз нив, во нивната работа или во обид да се добие или задржи било каков бизнис, зделка или била каква деловна предност.

Како вработени внимаваме особено кога извршуваме работни задачи со вработени во институции и тела во државна сопственост, каде што овие лица може да се сметаат за јавни службеници односно носители на јавни функции.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Во поглед на ова, Вие како вработени:

- Никогаш не нудиме, даваме или примаме поткуп;
- Секогаш преземаме лична одговорност за спречување, откривање и пријавување мито и корупција;
- Избегнуваме каква било активност што може да доведе до, или сугерира, поткуп или појава на корупција;
- Свесни сме дека дури и сугестијата за поткуп или корупција може да наштети и на ХАЛК БАНКА и на нашата репутација, поставениот интегритет како и да ја попречат нашата способност да правиме бизнис;
- Секоја понуда за прием, понуда за прием, подарок готовина, подарок, гостопримство, промотивни трошоци, парични еквиваленти (како подарок картички, ваучер) услуга во противвредност од **3000 МКД односно над 50 ЕУР** ќе го пријавам кај мојот претпоставен и ДЧРОО.

Нашите клиенти

3.5 Подароци и гостопримство

Се внимава кога се нуди дава или прима подароци и гостопримство. Повремен подарок или гостопримство се израз на учтивост или одраз на општествените и на културните практики. ХАЛК БАНКА ги почитува културните норми до соодветен степен, во согласност со локалните закони и регулативи според кои работи банката, но тие активности не смеат да ги прекршат етички вредности на ХАЛК БАНКА.

Како начин за градење или одржување легитимни и срдечни деловни односи може да се користат подароци и гостопримство.

Сепак, понекогаш може да биде тешко да се разликува помеѓу вистински подарок или гостопримство и поткуп и секогаш треба внимателно да размислиме како ги трошиме средствата и ресурсите на ХАЛК БАНКА.

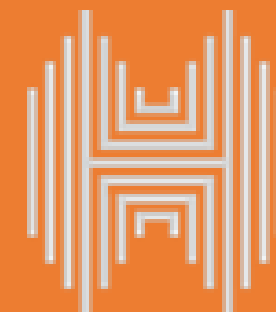
Кога се нуди, подарува или прима каков било подарок или гостопримство, треба да се потпре на лична проценка за да се утврди дали е во согласност со политиките и целите за борба против поткуп и корупција и сите локални процедури во врска со одобрување, парични лимити и евиденција кои се утврдени со интерни процедури. Дополнително, треба да се размисли повеќе и пошироко како би можело тоа да изгледа и секогаш дали се добро искористени парите и ресурсите на ХАЛК БАНКА. Ако постои сомнеж, секогаш треба да се побара помош за понатамошни насоки од претпоставениот.

Секој прием/нудење на готовина, подарок, гостопримство, промотивни трошоци, парични еквиваленти (како подарок картички), ваучер, услуга во противвредност од поголема од 50 евра изразена во било која валута вработените се должни да одбијат, а доколку клиентот, третата страна инсистира да понуди подарок над тој износ, задолжително се известува нашиот претпоставен.

Секој подарок или гостопримство **мора да биде:**

- * Понуден, даден или примен со **добра волја** – со намера само за градење или одржување на легитимни деловни односи или понуда нормална учтивост и истиот да биде;
- * Со симболична или минимална вредност (како мали промотивни артикли, кои го носат брендот или логото на давателот);
- * Скромен по вредност и не раскошен или екстравагантен;
- * Разумен и соодветен во однос на видот, вредноста и поводот и зачестеноста на подарување во одредени околности; и
- * Законски и дозволени подароци согласно интерните процедури на банката.

3.5.1 Подароци и гостопримство за јавни службеници

Новите регулативи и практики кои се применуваат во светски рамки имаат многу строги ограничувања за вредноста и природата на подароците и гостопримството што нивните јавни службеници можат да ги прифатат.

Соодветно на тоа, мора да се биде внимателен и треба да се побара претходно одобрение за какви било подароци и гостопримство понудени, дадени или примени на/од јавен функционер.

Исто така, како вработен во банката мора да се биде свесен дека дефиницијата за тоа кој е „јавен службеник“ може да варира во различни земји и може да вклучува физички лица во јавни набавки. Треба да запомнете, не е секогаш е очигледно дали некој е јавен функционер, па ако има сомнеж со кого се работи, задолжително треба да се консултирате со вашиот претпоставен.

Примери за одредени видови подароци или гостопримство кои никогаш не се прифатливи, без оглед на вредноста, влегуваат оние кои:

- * вклучуваат готовина или паричен еквивалент;
- * се несоодветни или навредливи (на пример непристојни или сексуално ориентирани);
- * се сокриени (се дадени тајно наместо во

присуство на други лица); и може да доведе до, или може да се смета дека предизвикува конфликт од интереси.

3.6 ФЕР КОНКУРЕНЦИЈА

Конкурентните пазари овозможуваат потрошувачите да имаат пристап до најквалитетни производи и услуги по најдобри цени и да им овозможи на ефикасните компании да опстанат и да напредуваат.

Закон за заштита на конкуренцијата ги уредува забранетите облици на спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата, мерките и постапките во врска со ограничувањата на конкуренцијата.

Сепак, како банка имаме важечки правила и регулатива кои се однесуваат на договорените услови под кои влегуваме во соработка со другите во учесници на пазарот (особено со нашите конкуренти), споделувањето чувствителни комерцијални информации и начинот на кој се однесуваме кога имаме голем удел на одреден пазар или бизнис.

Како вработени во банката, треба да сме свесни за следниве однесувања кои се антиконкурентни:

- * дискутирање или споделување конкурентно чувствителни информации со конкуренти вклучувајќи ги цените, клиентите или стратегиите;
- * дискутирање или согласување за поделба или споделување на клиенти, територии или пазари со конкуренти; и
- * договарање со конкурентите како (или дали) ќе учествуваат во одредени проекти.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД НАС?

Во поглед на ова, вработените:

- се свесни за ризиците кои се уредени со Законот за заштита на конкуренција кога пристапуваме кон трета страна (особено, конкурентите и клиентите) и мора да се сигурни дека тие се свесни и разбираат дека ХАЛК БАНКА донесува независни одлуки околу цените и нејзината стратегија;
- Делувањето во ХАЛК БАНКА е во линија и со очекувањата за антиконкурентното однесување;

Се свесни дека клиент од една страна на ХАЛК БАНКА може од друга страна да биде конкурент на ХАЛК БАНКА и мора да се осигура дека се постапува соодветно во двата случаи;

да се осигура дека ако се сретнете со конкурент, ќе избегнете да разговарате или да споделувате доверливи информации кои се однесуваат на области во кои тие се конкуренти;

доколку се случи од невнимание, небрежност да се споделат доверливи информации кои се однесуваат на области во кои се конкуренти, истото ќе се пријави кај претпоставениот во најбрз можен рок.

3.7 КРИМИНАЛНИ АКТИВНОСТИ

Сите мора да бидете одговорни и свесни за препознавање на предупредувачките знаци кои може да укажуваат криминална активност.

ХАЛК БАНКА гарантира дека своите банкарски услуги не се користат за олеснување и поддршка на финансиските кривични дела, како што се перење пари, даночно затајување, финансирање на тероризам или учество во други незаконски активности кои би го сокриле потеклото на криминални приноси.

Затоа е од витално значење да се знае доволно со цел утврдување на идентитетот, позадината и работењето на клиентите, добавувачите и други трети лица за да можете да спречите какви било несоодветни трансакции од настанување.

Перењето пари е процес на преземање на приходите од криминална активност, прикривање на потеклото на незаконски стекнатото пари и правејќи ги да изгледаат легални со филтрирање или „чистење“ на истите преку низа трансакции.

Даночно затајување е кривично дело и се состои од „поврзани лица“ на компанијата (на пр., вработени, агенти или други кои обезбедуваат услуги за или на компанијата во име) намерно и нечесно олеснување на трето лице даночниот обврзник (како што е нашиот клиент) при затајување данок.

Финансирањето на тероризмот обично е мотивирано од идеолошки отколку грижа за обезбедување профит, и може да вклучува не само приходи од криминал, туку и средства добиени од легитимни извори.

3.8 Трговска и извозна контрола

ХАЛК БАНКА е свесна за нејзината позиција за одговорноста при меѓународните платежни трансакции. Голем дел од дејноста на ХАЛК БАНКА вклучува платежни трансакции поврзани со движење на стоки, технологија, услуги, податоци и пари преку меѓународните граници и мора да се усогласат со сите релевантни закони. Овие движења може да подлежат на барања за лиценцирање за извоз, ограничувања за крајна употреба/корисници, ембарго од земјата, забрани за работа со наведени поединци, ентитети или банки или царински и/или даночни барања. Затоа е многу важно да знаете со кого работите за да ги исполните потребните барања на проверка.

Под стока се подразбира сите сировини, готов производ, бесплатни примероци, опрема за производство и истражување и капитални добра.

Технологијата вклучува информации како што се цртежи, нацрти, планови, дијаграми, модели, дизајни, спецификации, прирачници, инструкции и технички знаења - без разлика дали се испорачуваат физички или електронски.

Во поглед на ова, вие како вработени секогаш треба да имате во предвид:

Што: Класификација на производи: Што се увезува или извезува? Дали се работи за производи, софтвер или технички податоци? Дали природата на стоката или технологијата или потенцијалната крајна употреба значат дека можеби е потребна дозвола за извоз?

Каде: Дестинација: Каде оди? Дали земјата на крајната дестинација подлежи на какви било санкции, ембарга или други ограничувања?

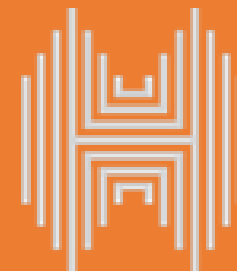
Кој: Краен корисник: Кој ќе ја прими стоката? Дали субјектот или поединецот со кој имате работа е „ограничен“ ентитет?

Како: Крајна употреба: Како ќе се користи? Дали е контролирана потенцијалната или наменетата крајна употреба на предметот?

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Во поглед на ова, вие како вработени:

- разбирате дека е потребно да знаете со кого работите и дека е неопходно да имате спроведено длабинско истражување;
- сте свесни, предупредени за сите промени кои можат да настанат во информациите, околностите и профилите на клиентите, добавувачите или други трети лица што може да го зголеми ризикот од финансиски криминал;
- секогаш преземате лична одговорност за пријавување на сомнителни договорни страни, барања, трансакции и/или плаќања;
- секогаш кога ќе најдете на сомнителни трансакции, промени на информации, профили на клиенти, за истото ќе постапите согласно процедурата **П.К. 8.2.3. Процедури за мерките и дејствијата за спречување пари и финансирање тероризам.**

3.9 Безбедносни ризици

ХАЛК БАНКА се грижи секој да се чувствува безбедно и сигурно на работа.

Во ХАЛК БАНКА, се работи напорно за да обезбеди безбедна работна средина и да се минимизира потенцијалното влијание од евентуални безбедносни закани каде и да се врши дејноста на банката.

ХАЛК БАНКА е посветена на заштитата на нејзините луѓе, средства, имотот и репутација со тоа што ќе се осигура дека има ефективен систем за управување со безбедносните ризици. Ова се прави со воспоставување и исполнување на минималните безбедносни стандарди во ХАЛК БАНКА и примена на потребните мерки за обезбедување континуитет на бизнисот.

Намерата за безбедност секогаш се спроведува според вредностите на ХАЛК БАНКА и сите вработени имаат улога да ги минимизираат ризиците што произлегуваат намерно или случајно нарушување на безбедноста на локацијата или закани за колегите.

Нашите клиенти

3.10.1 Предупредувачки знаци за сомнителна трансакција

Секогаш треба да внимавате на можна сомнителна платежна трансакција предупредувачки знаци или т.н. **"red flags"**. Дури и ако не сте директно вклучени во работата со клиенти, треба да бидете свесни за потенцијалните области каде ХАЛК БАНКА би можела да биде изложена на ризик.

Запомнете, ХАЛК Банка не се впушта во соработка по секоја цена.

Знаците за предупредување за сомнителни платежни трансакции се индикатори дека нешто би можело да не е во ред со платежната трансакција. Тие можат да бидат показатели за тоа нешто не е во ред како на пример да се работи за мито и корупција, финансиски криминал, санкции и извозни контроли или други забранети дејствија од аспект на законска и правна усогласеност.

Може да произлезат повеќе ситуации од било кој знак за предупредување.

Неисцрпната листа вклучува:

- * трето лице одбива да даде какви било или доволно информации како одговор на прашањата за длабинска анализа;
- * се бараат или имплементираат невообичаени платежни структури од трето лице, вклучувајќи плаќања што треба да се направат или примат;
- * во готовина или „надвор од сметководствена евиденција“;
- * до или од држави со зголемено перење пари или профили на ризик од даночно затајување;
- * до или од друга страна која нема никаква врска со клиентот; и
- * без фактура или потврда за плаќање;
- * се вршат плаќања кои не се доволно опишани во фактури или поткрепени со докази за извршената работа;
- * се вршат високи провизии или големи вкупни плаќања на трети лица посредници;
- * раскошни или чести подароци и гостопримство, добротворни донации или се обезбедува спонзорство на трети лица без доволно оправдување;
- * името или адресата на третото лице е слично на една од страните најдена на списокот на одбиени или санкционирани страни;
- * клиентот или агентот за купување не сака да понуди информации за крајната употреба на стоката или дава необична адреса како информација во врска со дестинацијата на стоката;
- * третата страна бара или договорил невообичаени услови за испорака (можеби со цел да се скрие за кого е наменета испораката на стоки како

краен примач);

- * купувања или продажби кои се невообичаени (на пр. не одговараат на линијата на деловна или техничка способност) за одреден клиент, добавувач или тип на купувач или добавувач.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Вие како вработени морате:

- Ќе ја пријавите секоја сомнителна платежна трансакција која ќе биде иницирана од клиентот до Дирекцијата за контрола на усогласеност со прописи и спречување на перење пари пред истата да ја спроведете;
- Секогаш кога ќе најдете на сомнителни трансакции, промени на информации, профили на клиенти, за истото ќе постапите согласно интерната процедура на банката за спречување перење пари и финансирање;

ХАЛК БАНКА

4.1 Коопоративна безбедност

ХАЛК БАНКА се грижи секој да се чувствува безбедно и сигурно на работното место.

Во ХАЛК БАНКА, се работи напорно за да обезбеди пред се безбедна работна средина како и да се минимизираат потенцијалните влијанија од безбедносните закани врз банкарските активности. Банката е посветена на заштита на нашите луѓе, средства, имот и репутација преку обезбедување ефективен пристап за управување со безбедносните ризици. Ова се прави преку воспоставување и исполнување на минималните безбедносни стандарди низ целата банка и примена на мерки се со цел обезбедување континуитет на деловната активност.

Безбедноста секогаш треба да ги рефлектира вредностите на ХАЛК БАНКА и сите вработени имаат улога да ги минимизираат ризиците кои би можеле да произлезат од намерно или случајно нарушување на безбедноста на локацијата на работење како и од евентуални закани по здравјето и животот на колегите. За личната безбедност банката на своите вработени им обезбедува соодветна обука и насоки за безбедносните ризици со кои се соочуваат на работното место. Сите вие сте одговорни за безбедносните ризици со

кои се соочувате и како да реагирате на безбедносни инциденти доколку такви се случат.

Како вработени во ХАЛК БАНКА, понекогаш ќе треба да патувате за бизнис цели иако работните обврски се важни, тие никогаш не преземаат предност пред личната безбедност и сигурност.

Сите филијали мора да исполнуваат барем минимум стандарди за физичка безбедност и бараме од вработените, клиентите, деловните партнери, добавувачи и изведувачи да го имаат тоа во предвид.

Доколку имате раководна позиција и имате дополнителна одговорност да осигурате дека правилно сте ги процениле ризиците со кои се соочуваат вашите тимови и дека им е дадена соодветна обука и насоки како и поддршка.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Во поглед на ова, вие како вработени:

- свесни сте и сте запознаени со безбедносните мерки и упатства (доколку такви се утврдени) и истите ги следите вклучувајќи го и тоа што значи ако соработувате со земји од висок ризик;
- секогаш преземате чекори за намалување на безбедносните ризици, вклучително и проценка на безбедноста на патувањето и претходно советување за управување со ризиците кога тие стануваат очигледни;
- преземате одговорност за сите безбедни материјали и опрема во ваша сопственост;
- проверувате дали се чуваат ажурирани и темелни пописи на сите средства, материјали и производи, согласно вашата работна позиција.

4.1.1 Информациска безбедност

Сите вработени во ХАЛК БАНКА имаат обврска да ги чуваат информациите на банката безбедни и заштитени. Информациите на ХАЛК БАНКА се круцијални за се што работи банката. Почнувајќи од е-поштата која вие ја испраќате и комуникацијата која ја имате, информациите се вредно средство на банката кои морате внимателно да ги заштитите и управувате.

Ако не го сторите тоа, и дозволите вашите информации да бидат изложени на ризик, тоа може да влијае на вашата способност да работите ефективно и безбедно.

Во ХАЛК БАНКА вие ги чувате доверливите информации што ви припаѓаат, како и информациите што ви се откриени од трето лице, безбедни и сигурни со цел да ги заштитите вашите интереси и оние на вашите деловни партнери и клиенти. Нема да откривате никакви доверливи информации, освен ако не сте овластени да го сторите тоа или не се бара со закон, а при тоа истото ќе биде изведено само на контролиран начин.

Свесни сте за сериозноста и значењето на документите, податоците и информациите кои се стекнати при вршење на банкарски и други финансиски активности за поединечни лица и трансакции со поединечни лица, како и за депозитите на поединечни лица

претставуваат банкарска тајна која банката е должна да ја заштити и чува.

4.1.2 Доверливи информации

Под „доверливи“ информации се оние информации со кои доаѓаат во контакт вработените, без оглед дали е тоа директно или индиректно, во текот на нивното работење, а кои се однесуваат на Банката и Групацијата (вклучително различни документи, конкретни податоци, методи и процедури усвоени од Банката во однос на концептот, развојот и промовирањето на производите и услугите на Банката, финансиските податоци, податоците за клиентите, предметите), клиентите (вклучително трансакциите, финансиската состојба, личните податоци заштитени со соодветното национално законодавство и меѓународните регулативи, закони и подзаконски акти што произлегуваат од Законот за банките, Законот за заштита на личните податоци, итн, со измените и дополнувањата на истите) и другите поврзани лица (вклучително, посредници, поврзани претставници, даватели на надворешни услуги). Секоја доверлива информација се третира со соодветната тајност и според сите закони и правила поврзани со професионална и банкарска тајна.

Определени доверливи информации се сметаат за чувствителни информации во смисла на прописи од областа на финансиските пазари. Чувствителни информации се форма на доверливи информации кои се од стрикна природа и не се објавени во јавноста, но доколку би биле, веројатно би имале значително влијание врз работењето на банката.

- * ХАЛК БАНКА воспоставува задолжителни процедури за да се овозможи дека вработените и другиот персонал можат: да ги идентификуваат потенцијалните чувствителни информации; и
- * заштита и контрола на чувствителните информации.

ХАЛК БАНКА

4.1.3 Банкарска тајна

Банкарска тајна претставуваат сите документи, податоци и информации кои се стекнати при вршење на банкарски и други финансиски активности за поединечни лица и трансакции со поединечни лица, како и за депозитите на поединечни лица. Сите овие податоци како банкарска тајна ХАЛК БАНКА е должна да ги заштити и чува.

4.1.4 Информациска безбедност и употреба на технологија

Сите вие како вработени во банката мора да преземете чекори за да спречите неовластен пристап до информации. Вие сте одговорни за вашите најави и пристапот на системите на банката да бидат безбедни, со тоа што ќе креирате силни лозинки и одговорно користење на системите. Мора да бидете внимателни да не дозволите упад на било какви вируси, малициозен софтвер или шпионски софтвер на системите на ХАЛК БАНКА. Исто така и секогаш треба да користите само компјутер хардвер, апликации и софтвер кои се одобрени за употреба од страна на Дирекцијата за сигурност на информативните системи на ХАЛК БАНКА. Секогаш треба да бидете внимателни кога отворате е-пошта со прилози и кликување на хиперврски со разгледување дали на врските имаат смисла од деловна перспектива и дали тие доаѓа од извор што го знаете.

4.1.5 Креирај, пристапи и одржувај

Вие внимавате кога создавате нови информации или/и како ги соопштувате истите. Ја земате предвид вашата околина и како таа може да ги толкува - или погрешно да се протолкува. Ако создавате доверливи информации, на пример содржани во документи или во е-пошта, вие сте одговорни за одредување дали треба да им дадете до знаење на другите дека информациите се доверливи.

Информациите треба да бидат употребливи: треба да бидат точни, добро организирани и лесни за пристап кога и да бидат потребни, и сега и во иднина. Како вработени во ХАЛК БАНКА мора да бидеме свесни и за потенцијалните правни и регулаторни правила кои може да влијаат на начинот на кој управуваме, заштитуваме, задржуваме и располагаме со сите наши информации вклучувајќи деловни записи и лични информации.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Во поглед на ова, вие како вработени:

- внимателно постапувате кон секоја е-пошта примена од некој што не го познавате или за некоја неочекувана тема;
- ги чувате лозинките доверливи и ги креирате подолги и посилни и користите само безбедна ИТ мрежа;
- не користите лична е-пошта или платформи како што се WhatsApp или Viber за споделување доверливи информации;
- никогаш не давате лични или класифицирани информации по телефон, лично или на кој било начин освен ако не сте сигурни кому му давате и дека сте овластени за тоа;
- ги поддржувате и охрабрувате колегите да работат на безбеден начин и доколку забележите нешто сомнително истото ќе го пријавите во тимот на Дирекцијата за сигурност на информативните системи на ХАЛК БАНКА.
- внимавате за вредноста на податоците што ги создавате и применувате соодветни контроли за пристап за нивно безбедно чување;
- работно место го чуваме чисто, без чувствителни и доверливи документи и информации и го заклучуваме лаптопот или/и деск компјутерот кога го напуштаме работното место.

4.1.6 Трошоци поврзани со работата и финансиски известувања

Настојувате финансиските книги на ХАЛК БАНКА, евиденцијата и финансиското известување да ја одразуваат точната и вистинската слика за работењето на банката. Не само што се потребни финансиски податоци на кои можете да им верувате да бидат согласно со политиките на банката, сметководствените и ревизорски стандарди и сите важечки закони и прописи но исто така да ви овозможи да донесувате информирани одлуки со цел раст банката и да задржување на нејзината репутација.

4.1.7 Точност на внесени податоци

Вие сте чесни и точни во целата ваша деловна евиденција и известувања од секаков вид, без оглед кој е примателот и без оглед на целта на документот или записот.

Важно е да можете да им верувате на деловните записи кои ги имате во базите, како и на известувањето што го добивате или обезбедувате кон трети страни.

Секогаш кога создавате запис за нешто (на пример резултатите од продажбата на нов продукт, инспекции, евиденција на работно време, присутност на обука, спроведени сесии, или чекорите што ги преземаме за да собереме информации), треба да го направите тоа точно и чесно, така што сите засегнати страни вклучително и други

вработени, клиенти, добавувачи, Народната што може да биде кривично дело за самата банка, ревизорите ќе можат да се потпрат банка но за вас како вработени. на истите.

Доколку евиденцијата ја менувате од било какви причини, ова може да биде измама

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Вие како вработени:

- сте внимателни и чесни кога поднесувате барања за трошоци кога е потребно, пријавувате прекувремени часови при што внимателно проверувате дали тие се во согласност со политиките на ХАЛК БАНКА;
- сте одговорни за сите договорни обврски што ги преземате во име на ХАЛК БАНКА или за платежните трансакции за кои сте овластени да се во согласност со вашето ниво на авторизација и се придржувате до процедурите на банката кои се однесуваат на трети страни;
- внимавате во случаи кога купувате или договорате услуги во име на ХАЛК БАНКА, да може банката како корисник да добие вредност за парите и дека правилата за набавка се испочитувани;
- сите платежни трансакции ги евидентирате точно во соодветен сметководствен период поткрепен со соодветни детални докази и во согласност со сметководствените политики на ХАЛК БАНКА;
- извешатите кои ги подготвувате се објективно изготвени и тие се избалансирани и без да ги истакнувате само добрите точки;
- секогаш ги снимате работните информации на точен, вистинит и навремен начин и во согласност со сите релевантни политики, професионални стандарди и локални закони;
- никогаш не фалсификувате или недозволено менувате записи или намерно дозволувате да се создаде погрешен впечаток;
- уништувате или бришете работни записи само во согласност со политиките за управување со документи.

4.2 Права од интелектуална сопственост (IP)

Во ХАЛК БАНКА, се инвестира многу во модернизација и развој на нови продукти и процеси.

Модернизација и развојот се круцијални за растот и за успешната иднина на ХАЛК БАНКА.

Важно е IP на банката да бидат правилно управувани и заштитени инвестиции на ХАЛК БАНКА во Државен завод за индустриска сопственост.

IP може да бидат заштитени со права на интелектуална сопственост како што се патенти, кои ги штитат нашите пронајдоци; трговски марки, кои го штитат нашиот корпоративен идентитет и нашите брендови; и авторски права, кои ги штитат нашите комуникации. Покрај тоа, законот ги штити нашите трговски тајни и доверливи информации.

Банката очекува другите да ги почитуваат правата на интелектуална сопственост на ХАЛК БАНКА, и Банката исто така, се обврзува да ги почитува валидно регистрираните права на сопственост на други лица и заштита на доверливите информации што ни се откриени од другите на ист начин како што ги штитиме нашите сопствени доверливи информации.

Вработени на банката се должни да се грижат за правилната употреба на трговската марка, симболите и знаците на банката како и други права на интелектуалната сопственост на банката да бидат во согласност со релевантните

процедури утврдени во правилниците. Исто така, внимавате да не се употребува името на брендот или трговската марка и знаците и симболите на Банката, без претходно одобрување од страна на соодветната дирекција.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Вие како вработени:

- ги почитувате правата на интелектуална сопственост на другите;
- водите сметка кога користите јавно достапен текст и слики дека нема да прекршите туѓи авторски права и
- Го известуваме Одделот за правни работи доколку сметате дека некои создадени IP треба да бидат заштитени.

4.3. Комуникација и социјални медиуми

Социјалните медиуми ги вклучуваат сите канали на дигитална комуникација, кои ни овозможуваат на своите корисници да создаваат и да споделуваат содржина, како и да објавуваат коментари под неа.

Сите вработени во ХАЛК БАНКА, се одговорни за се што објавуваат на сите форми на социјални медиуми.

Социјалните медиуми се животен факт, се користат за сè, од одржување на контакт со пријателите и колегите со цел создавање нови конекции и познанства врски или дознавање на најновите вести. Без разлика дали сте корисник на Twitter, LinkedIn, Facebook, Snapchat или која било друга платформа, се очекува вие одговорно да ги користите социјалните медиуми. Она што се објавува на социјалните мрежи, може да остане објавено јавно многу години и може длабоко да влијае како на вашата репутација така и на репутацијата на ХАЛК БАНКА.

Како модерна и дигитално напредна банка, вие сте природно дел од пошироката социјална мрежа во банкарската индустрија и социјалните медиуми се едно од местата каде што ги вашите клиенти дознаваат повеќе за вас.

Банката ги охрабрува вработените да ги користат социјалните мрежи, но треба да имате на ум дека тоа што го објавувате е ваша лична одговорност. Треба да

внимавате содржината која ја објавувате да не содржи доверливи информации, да не споделувате нешто што ја загрозува вашата репутација или остава впечаток дека е став на ХАЛК БАНКА, како субјект.

Границата помеѓу личното и професионалното користење на социјални медиуми може да биде нејасна; Да обрнете внимание на се она што го објавувате, лајкувате, ретвитувате и слично, да биде во согласност со правилата и стандардите воспоставени со нашите процедури за социјални медиуми. Ако сметате дека сте

виделе нешто со што се прекршуваат правилата на овие процедури, ваша одговорност е да ги пренесете овие информации до соодветните служби во ХАЛК БАНКА.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Вие како вработени:

- сте одговорни за се што објавувате на сите платформи на социјалните медиуми;
- треба внимателно да размислите пред било што да објавате кога комуницирате надворешно;
- треба да имате во предвид дека она што го објавувате може да остане достапно и јавно многу години;
- секогаш ја штитите приватноста и доверливите информации на колегите, вработените, клиентите, добавувачите и други соработници на ХАЛК БАНКА;
- никогаш не зборувате во име на ХАЛК БАНКА на социјалните мрежи;
- свесни сте дека сите како вработени во банката сте одговорни за зачувување и заштитата на репутацијата на ХАЛК БАНКА.

4.4 Споделување на информации и комуникација

Се однесувате одговорно и внимавате на последиците на вашите постапки кога комуницирате информации за вашата банкарска дејност. Вашите надворешни комуникации мора да бидат ефективни, избалансирани, јасни и конзистентни. Комуникацијата со вашите надворешните соработници мора да биде транспарентна, директна и во никој случај неточна или погрешна.

Секаде онаму каде што ХАЛК БАНКА треба да обезбеди информации дека официјално ги искажува сопствените ставови на банката (како што се финансиските резултати, управување со кризи или деловните случувања), само оние лица кои се посебно овластени да ја претставуваат банката можат да го сторат тоа.

Исто така, сите официјални комуникации мора да бидат претходно одобрени од страна на Дирекцијата за корпоративни комуникации.

Треба да внимавате и кога нудите спонзорство или обезбедувате поддршка на некој настан, поединец или организација. Правењето на лош избор може да ја наруши репутација на банката ако настанот, организацијата или производот не се во согласност со визијата на ХАЛК БАНКА, нејзината стратегија и вредности.

Во случај од нас да се бара да обезбедиме поддршка на трето лице, производ или настан, мора да размислиме многу

внимателно. Прво, со ваквата дадена поддршка од ХАЛК БАНКА се испраќа порака дека ХАЛК БАНКА е задоволна со тој производ, настан, организација или услуга и би го препорачала на другите. Второ, ако се согласите со давање на поддршка, мора да се осигурате дека од страна на третата страна формулацијата нема да се (ис) користи погрешно. Конкретно, формулацијата за поддршка треба да биде тесна по обем, треба да биде јасна, и да не се остави впечаток дека поддршката се однесува на поголем ентитет (групација, ќерки/мајки фирми), услуга, организација,

настан или производ. Ако имате било какви сомнежи, не се согласувајте да одобрите. За сите нејаснотии и недвоумици треба да се обратите до надлежната Дирекција за корпоративни комуникации.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД ВАС?

Вие како вработени:

- споделувате информации со околината во име на ХАЛК БАНКА само кога конкретно сте овластени да го сторите тоа.
- ги препраќате сите барања за информации за кои не сте овластени да ги обезбедите на вашите претпоставени, или други одговорни лица;
- барате одобрение од вашиот претпоставен и/или од Дирекцијата за корпоративни комуникации или други овластени служби да дадат одобрение пред да се објават изјави за ХАЛК БАНКА до локалниот, националниот, глобалниот или банкарскиот печат;
- потврдувате доколку бидете овластени да зборувате пред медиумите во име на ХАЛК БАНКА, согласни сте да учествувате во претходна обука за комуникација и јавен настап пред да го направите тоа.

ВЛОЖУВАЊЕ ВО ЗАЕДНИЦАТА

5.1 Вложување во заедницата

Банката е препознатлива и по својата општествена одговорност давајќи постојана поддршка на проекти кои придонесуваат за развој на заедницата, со посебен акцент врз поттикнувањето здрави животни навики и заштита на животната средина.

ХАЛК БАНКА верува дека инвестирањето во заедниците е клучен дел од социјалната посветеност на околината во кои работите. Како вработени, можете да дадете важен придонес за општествениот и економскиот развој на вашите локални заедници, исто така и преку соработка и инвестирање во нив, како финансиски така и со одвојување на вашето време.

Преку промовирање на банкарството како кариера за младите луѓе, го поддржете и придонесувате за идниот раст на ХАЛК БАНКА.

За да ги постигнете овие цели, ХАЛК БАНКА ги поддржува сите иницијативи, акции преземени од страна на вработените преку годишните програми за инвестирање во заедницата. Исто така, ги охрабрува и поддржува сите вработени да волонтираат дел од своето време за поддршка на локалните заедници и собирање на средства за добри цели.

ШТО СЕ ОЧЕКУВА ОД НАС?

Вие како вработени:

- сте свесни како можете да допринесете во развојот на вашата локална заедница во местото во кое работите, преку учество во промотивни кампањи, учество во добротворни настани и донирање, учество во активности за собирање средства за добротворни цели;
- внимавате вашето постапување да биде во согласност со интерните годишни планови за инвестирање во заедницата пред да се обврзете на каква било инвестиција во заедницата, вклучително и добротворни донации;
- не ја вклучувате, спомнувате ниту се повикувате на ХАЛК БАНКА во никаква конотација во вашите активности кои ги преземате во вашето лично граѓанско или политичко делување.

VI. Завршни одредби

Овој Кодекс на Етичко однесување на ХАЛК БАНКА АД Скопје е одобрен од членовите на Надзорниот Одбор согласно Одлуката за усвојување на Етичкиот кодекс со архивск и бр. 02-12389/1 од 27.03.2025 година и истиот е објавен на веб-страница на Банката. Надзорниот одбор е одговорен за утврдување и ревидирање на Кодексот на Етичко однесување. Спроведувањето на Етичкиот кодекс е одговорност на Секторот за човечки ресурси и организација и во некој дел на именуваните Етички Амбасадори.

Етичкиот кодекс се однесува на сите вработени во Банката со полно и со скратено работно време, ангажирани на определено и/или на неопределено време, преку Агенција за посредување при вработување или директно преку Банка исто така ги вклучува и членовите на повисокото раководство. Вонредните случаи кои вклучуваат имплементација на Етичкиот кодекс мора да се пријават до Секторот за човечки ресурси и до именуваните Етички Амбасадори со цел нивно разгледување.

6.1.1 Обука - Кодексот на Етичко однесување

Електронско соопштение во врска со воспоставување на новиот Кодекс на Етичко однесување се испраќа еднаш годишно до целата организација. Ресурсите за е-обука во врска со Етичкиот кодекс и поврзаните прашања се достапни за сите вработени во

Банката. Ваквата обука е задолжителна за ново вработените.

6.1.2 Спроведување

Околностите на секој вработен за кој ќе се утврди дека го прекршил Етичкиот кодекс ќе се разгледуваат во рамките на Системот за внатрешна контрола на Банката и соодветно ќе се преземат мерки. Вработените кои се свесни за прекршувањата на Етичкиот кодекс, но нема да сторат ништо за да ги спречат таквите прекршувања или пак соодветно да ги пријават, ќе се смета дека тие лично ги прекршуваат и тие ќе подлежат на соодветни дисциплински мерки.

6.1.3 Пријавување прекршувања на етичкиот кодекс

Секој вработен кој ќе дознае за какво било прекршување на овој Кодекс мора да извести до:

- Својот непосреден претпоставен, освен ако не е сигурен вработениот дека претпоставениот е соодветна истанца, во конкретниот случај и/или
- Тимот на Етички Амбасадори (**ethical.ambassadors@halkbank.mk**), освен ако не е сигурен дека се соодветна истанца, во конкретниот случај, и/или
- Членови на Управен одбор.